

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi työttömyysvakuutusmaksusta vuonna 1996, vuodelta 1996 perittävästä palkansaajan työttömyysvakuutusmaksusta ja työttömyyskassalain 25 ja 30 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että työnantajilta vuonna 1996 perittävä työttömyysvakuutusmaksu porrastettaisiin työnantajan maksamisen työpalkkojen mukaan siten, että maksu olisi yksi prosentti palkkasumman ensimmäisen viiden miljoonan markan osalta ja tämän ylittävältä osalta neljä prosenttia.

Esityksessä ehdotetaan myös, että työ- tai virkasuhteessa taikka muussa palvelussuhteessa olevat henkilöt osallistuvat myös vuonna 1996 työttömyysturvan ja työeläkelisien kustantamiseen työttömyysvakuutusmaksulla, jonka suuruus olisi vuonna 1996 vuositasolla 1,5 % veron ennakoperinnän alaisesta palkasta. Maksun arvioidusta tuotosta käytettäisiin 80 milj. mk:n ylittävältä osalta puolet ansioon suhteutetun työttö-

myyspäivärahan valtionosuuden pienentämiseen ja puolet työeläkelisien rahoitukseen. Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksuun liittyen ehdotetaan työttömyyskassalakia edelleen vuonna 1996 väliaikaisesti muutettavaksi. Ansioon suhteutetun työttömyyspäivärahan rahoitusosuuksia muutettaisiin väliaikaisesti siten, että vuonna 1996 valtionosuus olisi 62,5 % ja keskuskassan rahoitusosuus 32 %. Vakuutettujen eli työttömyyskassan jäsenten osuus olisi edelleen 5,5 %.

Esitys liittyy valtion talousarvioesitykseen vuodelle 1996 ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996 ja olemaan voimassa vuoden 1996 loppuun.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Ansioon suhteutetun työttömyyspäivärahan ja työeläkelisien rahoitus vuonna 1995

Vuonna 1995 työnantajan työttömyysvakuutusmaksun määrä on 6,1 % työnantajan maksamasta palkkasummasta, kuitenkin siten, että maksu on 2 % palkkasumman ensimmäisen viiden miljoonan markan osalta. Palkkasumman ensimmäiseen viiteen miljoonaan markkaan kohdistettu alennus on rahoitettu porrastamalla työnantajan kansaneläkevakuutusmaksu vuonna 1995.

Palkansaajat osallistuvat työttömyysturvan ansioon suhteutetun päivärahan rahoitukseen kassakohtaisen jäsenmaksun lisäksi (5,5 % menoista) maksamalla palkansaajan työttömyysvakuutusmaksua, jonka suuruus vuonna 1994 ja 1995 on ollut 1,87 % palkasta. Maksusta saatavalla tuotolla katetaan osittain ansioon suhteutetun työttömyysturvan menoja ohjaamalla maksun tuottoa alentamaan valtion osuutta ansioon suhteutetun työttömyysturvan rahoituksesta.

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksuun liittyen ansioon suhteutetun työttömyyspäivärahan rahoitusosuuksia on muutettu väliaikaisesti vuosina 1994 ja 1995. Lailla työttömyyskassalain 25 § ja 30 §:n väliaikaisesta muuttamisesta (1323/94) säädettiin siitä, että vuonna 1995 valtion rahoitusosuus ansioon suhteutetun työttömyysturvan päivärahamenoista on 62,5 %, työnantajien rahoitusosuus 32 % ja kassojen jäsenten rahoitusosuus 5,5 %.

Oikeus työeläkkeen työeläkelisään henkilöllä on silloin, kun hän on saanut ansioon suhteutettua työttömyyspäivärahaa. Työttömyysajat otetaan huomioon työeläkkeissä työeläkelisinä. Näitä kuluja varten työttömyyskassalain (603/84) 29 §:ssä tarkoitettu työttömyyskassojen keskuskassa maksaa työeläkejärjestelmään maksun, mikä olisi peritty, jos henkilöt olisivat olleet työssä.

Työntekijäin eläkelain 12 a §:n (50/85) mukaan työttömyyskassojen keskuskassan tulee suorittaa vuosittain eläketurvakeskuskelle vakuutusmaksu, joka peittää työttömyysajan huomioon ottamisesta työntekijäin eläkelain ja lyhytaikaisissa työsuhteissa ole-

vien työntekijäin eläkelain (134/62) mukaista toimintaa harjoittaville eläkelaitoksille, merimieseläkeläisissä (72/56) tarkoitettulle merimieseläkekassalle sekä kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkeläisissä (202/64) tarkoitettulle eläkelaitokselle aiheutuvan vastuun ja muut aiheutuneet kulut. Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa maksun prosentimääränä keskuskassan tukimaksuista. Maksu vahvistetaan siten, että vakuutusmaksuna arvion mukaan kertyy sama määrä, joka saataisiin, jos ansioon suhteutettujen päivärahojen perusteena olevista palkoista suoritettaisiin työntekijäin eläkelain keskimääristä työeläkevakuutusmaksua vastaava maksu. Eläketurvakeskus tilittää varat edelleen eläkelaitoksille tietyn jakoperusteen mukaan. Valtion palveluksessa olevan henkilöstön osalta työeläkelisistä aiheutuvat kulut ovat valtion vastuulla. Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun tuotosta vuonna 1995 käytetään 80 milj. mk:n ylittävältä osalta puolet työeläkelisän rahoitukseen.

1.2. Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu

Työttömyyskassalain 33 §:n 1 momentin mukaan työnantaja, joka tapaturmavakuutuslain (608/48) mukaan on velvollinen vakuuttamaan työntekijänsä, on velvollinen maksamaan työttömyysvakuutusmaksun, joka peritään tapaturmavakuutuslain mukaisesta vakuutuksesta, lukuun ottamatta sanotun lain 57 §:ssä tarkoitettuja vakuutuksia, maksuunpannun vakuutusmaksun lisämaksuna. Työttömyyskassalain 34 §:n mukaan valtioneuvosto vahvistaa vuosittain työttömyysvakuutusmaksun siten, että Työttömyyskassojen keskuskassa voi suoriutua seuraavana kalenterivuonna lain mukaisista velvoitteistaan. Vuonna 1995 työnantajan työttömyysvakuutusmaksusta on säädetty erillislailla (1321/94) edellä kuvatun maksuporrastuksen vuoksi.

Työttömyysturvalain 1 a §:n mukaan yrittäjiksi määritellyistä yrityksen osaomistajista peritään vakuutusperiaatteen mukaisesti vain se osa maksusta, joilla rahoitetaan niitä etuja, joihin myös nämä henkilöt ovat oikeutettuja. Näistä yrityksen osaomistajista peritty työttömyysvakuutusmaksu oli vuonna 1995

2,6 % maksettujen työpalkkojen määrästä.

Työttömyyskassalain 33 a §:n mukaan velvollisuus työttömyysvakuutusmaksun maksamiseen on soveltuvin osin valtion liikelaitoksella, johon sovelletaan valtion liikelaitoksista annettua lakia (627/87). Työttömyysvakuutusmaksu määrätään liikelaitoksen maksamien ennakoperintälain (418/59) 4 §:n tarkoittamien palkkojen määrän perusteella. Liikelaitoksen työttömyysvakuutusmaksun suuruuden vahvistaa valtioneuvosto erikseen. Valtion liikelaitosten työttömyysvakuutusmaksun määräksi vuodelle 1995 on vahvistettu 3,2 % palkkasumman ensimmäisen viiden miljoonan markan ylittävältä osalta.

Työnantajan työttömyysvakuutusmaksulla katetaan työttömyysturvan ansioon suhteutetun päivärahan rahoituksen lisäksi muita menoeriä, joista keskeisin on edellä todettu työeläkejärjestelmän työeläkelisien rahoitus. Suurimmat keskuskassan menoterät muodostavat työeläkelisistä johtuvat menot (arvio vuodelle 1995 3.716 milj. mk) ja tukimaksut yhteensä työttömyyskassoille (arvio vuodelle 1995 4.500 milj. mk), joista suurimman menoterän muodostaa ansioon suhteutetun työttömyysturvan rahoitukseen tarvittava meno-osuus (arvio vuodelle 1995 4.280 milj. mk.). Koulutus- ja erorahaston meno-osuuden on arvioitu vuonna 1995 olevan yhteensä 200 milj. mk ja palkkaturvan yhteensä 120 milj. mk. Yhteensä keskuskassan menojen on arvioitu olevan vuonna 1995 noin 10.100 milj. mk.

Työttömyysvakuutusmaksulla katetaan siis myös menoja, joilla ei ole vastaavuutta julkisella sektorilla. Työsuhteisten osalta liikelaitokset osallistuvat erorahan kustantamiseen koulutus- ja erorahastolle erikseen suoritettavalla summalla valtion talousarviosta.

1.3. Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu

Laki vuodelta 1995 perittävästä palkansaajan työttömyysvakuutusmaksusta (1322/94) tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 1995 ja on voimassa vuoden 1995 loppuun. Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun suuruus vuonna 1995 on edellä mainituilta yrityksen osa-omistajilta 0,95 % palkasta ja muilta palkansaajilta 1,87 % palkasta. Palkansaajilta perittävän työttömyysvakuutusmaksun tuotosta käytetään vuonna 1995 lain 3 §:n mukaan 80 milj. mk ylittävältä osalta 50 %

työttömyysturvan ansioon suhteutetun päivärahan valtion rahoitusosuuden pienentämiseen ja 50 % työeläkelisiin. 80 milj. mk käytetään työttömyyskassalain 19 a §:ssä mainittuun työttömyyskassojen jäsenmaksujen tasaukseen. Jäsenmaksujen tasausta suoritetaan kuitenkin työttömyyskassalain 19 a §:n säännöksistä poiketen niille työttömyyskassoille, joiden työttömyyspäivärahamenot ovat edellisenä vuonna ylittäneet 50 % kassojen jäsentä kohti lasketut keskimääräiset päivärahamenot.

2. Keskeiset ehdotukset

Työttömyysturvan ansioon suhteutetun päivärahan ja työeläkelisien rahoitus vuonna 1996 ehdotetaan järjestettäväksi pääpiirteissään samojen periaatteiden mukaan kuin vuonna 1995. Työttömyysasteen alentuessa on kuitenkin mahdollisuus keventää työntekijöiden ja työnantajien pakollisia vakuutusmaksuja siten, että työvoiman käytön kokonaiskustannukset alenevat. Suomen työllisyysohjelman edellyttämistä toimenpiteistä 18.10.1995 annetun valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaan työnantajan työttömyysvakuutusmaksua alennetaan vuoden 1996 alusta lukien siten, että maksu on 1 % palkkasumman ensimmäisen viiden miljoonalta markalta ja 4 % viisi miljoonaa markkaa ylittävältä palkkasumman osalta. Keskimäärin työnantajien maksu alenee keskimäärin 4,5 %:sta noin 3 %:iin palkoista. Kannanoton mukaan palkansaajalta perittävä työttömyysvakuutusmaksu alennetaan samasta ajankohdasta lähtien 1,5 %:iin palkoista. Samalla muutetaan ansioon suhteutetun päivärahan rahoitusosuuksia siten, että valtion menot eivät kasva valtion vuoden 1996 talousarviossa esitettyyn nähden. Työttömyysvakuutusmaksujen alentamista jatketaan mahdollisuuksien mukaan seuraavina vuosina.

Työttömyyskassojen keskuskassan menot ovat etupainotteisia, kun työttömyyskassoille suoritettavina ennakoina keskuskassa maksaa tammikuussa kahdeksasosan vuotuisista arvioiduista päivärahamenoista. Keskuskassan maksuvalmiuden turvaamiseksi myös työnantajan työttömyysvakuutusmaksun perintä on etupainotteista. Keskuskassa on myös joutunut joinakin vuosina ottamaan valtion takaamaa lainaa. Työttömyyskassan keskuskassan maksuvalmiuden turvaamiseksi kaikissa tilanteissa on työttömyysvakuutusmak-

suuren suuruutta määrättäessä edellytetty, että keskuskassassa on ylijäämä vuoden lopussa 1,5 kuukauden menoja vastaava määrä. Työttömyysvakuutusmaksujen alentamisvara arvioitaessa on toisaalta otettu huomioon se, että työttömyyskehitys ei olisikaan oletettu, jolloin huomioon on otettu 1,5 %:n varmuusvara työttömyysasteessa. Jos työttömyyskehitys on ennakoitua parempi, voidaan tämä ottaa huomioon myöhemmissä mak-suissa. Vuoden 1996 työttömyysvakuutusmaksujen määräytymiseen on osaltaan vaikuttanut myös hallitusohjelmassa edellytetty työttömyysturvajärjestelmän kokonaisuusdistus. Hallituksen 10.9.1995 antamassa kannanotossa tulopoliittiseen kokonaisratkaisuun liittyen edellytettiin, että työttömyysturvan kokonaisuusdistuksen yhteydessä uudistetaan myös työttömyysturvan rahoitus. Nyt yksivuotisilla laeilla järjesteltävillä maksuilla on tarkoitus jatkaa kahtena aikaisempaan vuonna työttömyysturvan rahoituksessa omaksuttuja periaatteita ennakoimatta tai vaikeuttamatta tulevaa kokonaisratkaisua, joka neuvotellaan yhdessä työmarkkinajärjestöjen kanssa.

Pientyönantajien maksu ehdotetaan alennettavaksi puoleen aikaisemmasta eli yhteen prosenttiin. Valmisteluvaiheessa esillä ollut ehdotusta työnantajamaksun poistamisesta kokonaan pientyönantajilta ei voida pitää perusteltuna vakuutusperiaatteen toteutumisen ja periaatteen vahvistamistavoitteiden kannalta ja olisi myös ristiriidassa sen kanssa, mitä edellä on todettu työttömyysturvan kokonaisuusdistuksesta.

Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu olisi edellä mainitun periaatepäätöksen mukaisesti ehdotuksessa porrastettu työnantajan maksamien työpalkkojen mukaan siten, että maksu olisi 1 % palkkasumman ensimmäisen viiden miljoonan markan osalta ja tämän rajan ylittävältä osalta 4 %. Palkkasummassa otettaisiin porrastuksessa huomioon ne työnantajan maksamat palkat, joihin ei sisältyisi yrityksen osaomistajille maksettuja palkkoja. Siltä osin kuin kysymys on edellä mainituista yrityksen osaomistajista, jotka työttömyysturvain 1 a §:n mukaan on työttömyysturvassa määritelty yrittäjiksi, perittävä työttömyysvakuutusmaksu olisi ehdotuksen mukaan myös 1 % maksettujen työpalkkojen määrästä vuonna 1996.

Lisäksi ehdotetaan, että työ- tai virkasuhteessa tai muussa palvelussuhteessa olevat henkilöt, joita koskee työnantajan järjestämä

pakollinen tai valtion virkamiesten tapaturmakorvauksesta annetun lain (449/90) nojalla määräytyvä tapaturmavakuutuslaissa tarkoitettu tapaturmasuoja, osallistuisivat vuonna 1996 kuten vuonna 1995 työttömyysturvan ja työeläkelisien kustantamiseen palkansaajan työttömyysvakuutusmaksulla, jonka suuruus olisi 1,5 % henkilön ennakkoperintälain (418/59) 4 §:n tarkoittamasta palkasta, tuloverolain (1535/92) 77 §:n mukaisesta palkkatulosta ja rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetun lain (627/78) 4 §:n tarkoittamasta palkasta. Jos kysymyksessä on edellä tarkoitettu yrityksen osaomistaja, palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun suuruus olisi ehdotetun perusteella vuonna 1996 0,75 % edellä mainituista palkkatuloista eli se osuus maksuista, jolla katetaan työeläkelisien rahoitusta.

Valtion palveluksessa olevan henkilöstön osalta työeläkelisistä aiheutuvat kulut ovat valtion vastuulla. Tämän vuoksi ehdotetaan, että valtion maksamista palkoista pidätetyn maksun tuotosta käytettäisiin vuonna 1996 50 % työttömyyskassalain 25 §:n 1 momentin mukaiseen valtionosuuden vähentämiseen ja 50 % valtion eläkelain 10 a §:ssä tarkoitettun työeläkeläisen rahoitukseen.

Edellä ehdotettuihin järjestelyihin liittyen ehdotetaan työttömyyskassalaista säädettyjä rahoitusosuuksia väliaikaisesti edelleen vuonna 1996 muutettavaksi siten, että valtionosuus päivärahamenoista olisi 62,5 % ja keskuskassan osuus 32 %.

3. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Työttömyyskassojen keskuskassan suurimmat menoerat vuonna 1996 ovat työeläkelisistä johtuvat menot (arvio 3.925 milj. mk) ja tukimaksut yhteensä työttömyyskassoille (3.970 milj. mk, joista ansioon suhteutetun työttömyysturvan rahoitukseen n. 3.620 milj. mk). Koulutus- ja erorahaston meno-osuuden on arvioitu olevan noin 200 milj. mk ja palkkaturvan noin 120 milj. mk. Työnantajan työttömyysvakuutusmaksuilla arvioidaan kerättävän yhteensä noin 6.100 milj. mk vuonna 1996.

Palkansaajan 1,5 %:n työttömyysvakuutusmaksulla vuonna 1996 arvioidaan kerättävän noin 3,5 mrd mk. Tuotosta 80 milj. mk käytettäisiin työttömyyskassalain 19 a §:ssä tarkoitettuun työttömyyskassojen jäsenmaksujen tasaukseen.

Työnantajien osuus työeläkkeiden työeläkelisien rahoituksesta alenisi noin 1,6 mrd. mk:lla vuonna 1996. Valtion eläkelain mukaisesti työeläkelisiin ohjattava palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun tuotto olisi noin 170 milj. mk. Työnantajien työttömyysvakuutusmaksulla katettavat Työttömyyskassojen keskuskassan menot alenisivat ja tulot lisääntyisivät ehdotuksen johdosta yhteensä noin 3.26 mrd. mk vuonna 1996 verrattuna pysyvään lainsäädäntöön.

Kokonaispalkkasumman oletetaan nousevan ensi vuonna verrattuna kuluvaan vo-

teen noin 7,5 %. Tuottolaskelmat perustuvat vuosien 1995—96 keskimääräiseen palkkasummaan, koska maksujen tilitykset jakautuvat mainituille vuosille. Työntekijöiden osuus työttömyyspäivärahamenoista vuonna 1996 kassojen jäsenmaksut ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu huomioon ottaen olisi noin 21,1 %, työnantajien osuus 32 % ja valtionosuus noin 46,9 %. Työntekijöiden osuus työeläkejärjestelmän työttömyyslisän menoista vuonna 1996 olisi noin 40 % työnantajien osuuden ollessa noin 60 %.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Laki työttömyysvakuutusmaksusta vuonna 1996

1 §. Pykälässä säädettäisiin työnantajan työttömyysvakuutusmaksujen suuruus vuonna 1996. Maksu porrastettaisiin viime vuoden tapaan yrityksen maksamien palkkojen määrän mukaan.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin työttömyysturvalain 1 a §:n 1—2 kohdissa tarkoitetuille yrityksen osaomistajille maksetuista palkoista perittävän työttömyysvakuutusmaksun suuruudeksi yksi prosentti maksettujen työpalkkojen määrästä.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan työttömyysvakuutusmaksu porrastettavaksi maksetun palkkasumman mukaan siten, että työttömyysvakuutusmaksu työnantajan maksaman palkkasumman ensimmäisen viiden miljoonan markan osalta olisi yksi prosentti ja sen ylittävältä osalta neljä prosenttia. Palkkasummana otettaisiin porrastuksessa huomioon ne työnantajan maksamat palkat, joihin ei sisältyisi edellä 2 momentissa tarkoitettuja yrityksen osaomistajille maksettuja palkkoja.

2 §. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan vuoden 1996 alusta ja olemaan voimassa vuoden 1996 loppuun.

1.2. Laki vuodelta 1996 perittävästä palkansaajan työttömyysvakuutusmaksusta

1 §. Pykälässä säädetään työ- tai virkasuhteessa tai muussa palvelussuhteessa olevien henkilöiden osallistumisesta työttömyysturvan ansioon suhteutetun päivärahan sekä työeläkejärjestelmän ja valtion eläkejärjestelmän työttömyyslisien kustantamiseen vuonna 1996. Laki koskisi henkilöitä, joille työnantaja on järjestänyt tapaturmavakuutuslaissa tarkoitetun pakollisen tapaturmasuojan tai joita koskee valtion virkamiesten tapaturmakorvauksesta annetun lain nojalla määräytyvä tapaturmasuoja. Maksua ei siten pidätettäisi tilanteissa, joissa työnantaja on tapaturmavakuutuslain 10 §:n mukaisesti vapaa vakuuttamisvelvollisuudesta. Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksua ei myöskään pidätettäisi kommandiittiyhtiön ja avoimen yhtiön vastuunalaiselta yhtiömieheltä eikä

myöskään perhehoitolaissa (312/92) tarkoituiltu perhehoitajilta, joita tapaturmavakuutuslain 3 a §:n nojalla koskee lakisääteinen tapaturmasuoja.

2 §. Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun suuruus on 1,5 % henkilön ennakkoeperintälain 4 §:n tarkoittamasta palkasta, tuloverolain 77 §:n mukaisesta palkkatulosta ja rajoitettusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetun lain 4 §:n tarkoittamasta palkasta. Työttömyysturvalain 1 a §:n 1 momentin 1—2 kohdissa tarkoituiltu työntekijöiltä (yrityksen osaomistajat) pidätettäisiin kuitenkin vakuutusperiaatteen mukaisesti vain se osuus maksusta, jolla katetaan työeläkelisien rahoitusta. Maksun suuruus olisi siten näiden henkilöiden osalta 0,75 % edellä mainituista palkkatuloista vuonna 1996.

3 §. Pykälän mukaan työnantaja pidättää palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun palkanmaksun yhteydessä palveluksessaan olevan henkilön edellä mainituista tuloista. Lähtökohtana on, että maksu pidätettäisiin jokaisen palkanmaksun yhteydessä. Tapaturmavakuutuslain 29 §:ssä tarkoitettut vakuutuslaitokset perivät työnantajalta palkansaajan työttömyysvakuutusmaksut samassa yhteydessä ja samoin oikeuksin kuin työttömyyskassalain 33 ja 33 a §:n mukaiset työttömyysvakuutusmaksut. Työnantaja olisi siten vastuussa myös palkansaajamaksujen osalta ja maksun viivästyessä olisi velvollisuus suorittaa viivästyskorkea. Koska valtion palveluksessa olevista henkilöistä ei peritä työnantajan työttömyysvakuutusmaksua, valtiokonttori huolehtisi palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun perinnästä työnantajilta näissä tilanteissa. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön tämän lain nojalla antamissa määräyksissä todettaisiin, mikä on perittävä vähimmäismäärä.

4 §. Ehdotuksen mukaan palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun tuotosta käytetään vuonna 1996 80 milj. mk ylittävältä osalta 50 % ansioon suhteutetun työttömyyspäivärahan työttömyyskassalain 25 §:n 1 momentin mukaisen valtionosuuden vähentämiseen ja 50 % työeläkelisien rahoitukseen siten, että valtion maksamista palkoista perityistä maksuista puolet ohjataan valtion eläkelain 10 a §:ssä tarkoitetun työeläkelisän rahoitukseen.

Työttömyyskassalain 19 a §:n mukaan eri aloilla vallitsevan työttömyysrasituksen ta-soittamiseksi valtio voi suorittaa jäsenmak-sun tasausta valtion tulo- ja menoarviossa sanottuun tarkoitukseen osoitettujen määrä-rahojen puitteissa niille työttömyyskassoille, joiden työttömyyspäivärahamenot ovat edel-lisenä vuonna ylittäneet 75 %:lla lasketut keskimääräiset päivärahamenot. Ehdotuksen mukaan palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun tuotosta käytettäisiin vuonna 1996 80 milj. mk edellä mainittuun jäsenmaksujen tasaukseen, kuitenkin siten, että jäsenmak-sujen tasaus suoritettaisiin niille työttömyyskassoille, joiden päivärahamenot ovat ylittä-neet 50 %:lla keskimääräiset päiväraha-menot. Tarkemmat määräykset työttömyys-vakuutusmaksujen tuoton käyttämisestä jä-senmaksujen tasaukseen antaisi sosiaali- ja terveysministeriö.

5 §. Pykälän mukaan palkansaajan työttö-myysvakuutusmaksut tilitetään työttömyys-kassalain 29 §:ssä tarkoitettulle työttömyyskassojen keskuskassalle, kuiten-kin siten, että valtiokonttori tilittäisi keskus-kassalle vain puolet perimistään maksuista ja toisen puolen maksuista valtion eläkerahas-tolle. Sosiaali- ja terveysministeriön tämän lain nojalla antamissa määräyksissä säännel-täisiin tilittämistapa sekä vakuutuslaitosten että valtiokonttorin osalta. Sosiaali- ja ter-veysministeriöllä olisi ehdotuksen mukaan oikeus velottaa työttömyyskassojen keskus-kassan palkansaajan työttömyysvakuutus-maksuja varten avaamaa tiliä välittäessään palkansaajan työttömyysva-kuutusmaksut työttömyyskassoille työt-tömyyskassalain 25 §:n 1 momentin mukaisen valtionosuuden yhteydessä samalla valtionosuutta vastaavasti vähentäen.

6 §. Palkansaajan työttömyysvakuutusmak-su olisi ehdotuksen mukaan verotuksessa vähennyskelpoinen.

7 §. Palkansaajan työttömyysvakuutusmak-sujen perimisestä ja tilittämisestä tapaturma-vakuutusjärjestelmälle ja valtiokonttorille aiheutuneet kustannukset korvattaisiin pal-kansaajan työttömyysvakuutusmaksun tuo-tosta siten kuin sosiaali- ja terveysministeri-ön tämän lain nojalla antamissa määräyksis-sä määrätään.

8 §. Työnantajan työttömyysvakuutusmak-susta voi työttömyyskassalain 36 §:n mu-kaan valittaa tapaturmalautakuntaan. Palkan-saajan työttömyysvakuutusmaksua koskevan muutoksenhaun osalta noudatettaisiin sovel-tuvin osin, mitä työttömyysvakuutusmaksus-ta on työttömyyskassalaissa säädetty.

9 §. Tarkemmat määräykset lain sovelta-misesta antaisi sosiaali- ja terveysministeriö.

10 §. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan vuoden 1996 alusta ja olemaan voimassa vuoden 1996 loppuun. Lakia sovellettaisiin palkkaan, joka on maksettu lain voimassa ollessa.

1.3. Laki työttömyyskassalain 25 ja 30 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

25 §. Palkansaajan työttömyysvakuutus-maksun tuotto vähentää valtionosuutta ansi-oon suhteutetun työttömyyspäivärahan me-noista arviolta 1,7 mrd. mk. Tähän liittyen ehdotetaan valtionosuutta väliaikaisesti nos-tettavaksi vuonna 1996 62,5 %:iin kassan maksamista päivärahoista.

30 §. Työttömyyskassojen keskuskassan osuus työttömyyskassojen maksamista päivä-rahoista ehdotetaan alennettavaksi väliaikai-sesti 32 %:iin vuonna 1996.

2. Voimaantulo

Laki työttömyysvakuutusmaksusta ehdote-taan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuu-ta 1996 ja olemaan voimassa vuoden 1996 loppuun. Laki vuodelta 1996 perittävästä palkansaajan työttömyysvakuutusmaksusta ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tam-mikuuta 1996 ja olemaan voimassa vuoden 1996 loppuun. Lakia on tarkoitus soveltaa palkkaan, joka on maksettu 1 päivänä tam-mikuuta 1996 tai sen jälkeen lain voimassa ollessa. Laki työttömyyskassalain 25 ja 30 §:n väliaikaisesta muuttamisesta ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996 ja olemaan voimassa vuoden 1996 lop-puun.

Edellä esitetyn perusteella annetaan edus-kunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**työttömyysvakuutusmaksusta vuonna 1996**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Työttömyysvakuutusmaksu määrätään sen työpalkkojen määrän perusteella, jonka mukaan työnantajan tapaturmavakuutusmaksu määräytyy.

Työttömyyskassalain (603/84) 33 a §:n 4 momentissa tarkoitettu työttömyysvakuutusmaksu on yksi prosentti työttömyysturvalain (602/84) 1 a §:n 1—2 kohdissa tarkoitetuille yrityksen osaomistajille maksettujen työpalkkojen määrästä vuonna 1996.

Työttömyyskassalain 33 §:ssä tarkoitettu työttömyysvakuutusmaksu on neljä prosent

tia työnantajan maksamien muiden kuin 2 momentissa tarkoitettujen työpalkkojen määrästä vuonna 1996, kuitenkin siten, että työttömyysvakuutusmaksu on yksi prosentti sannotun palkkasumman ensimmäisen viiden miljoonan markan osalta.

2 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1996 ja on voimassa vuoden 1996 loppuun.

Tätä lakia sovelletaan vuodelta 1996 suoritettaviin työttömyysvakuutusmaksuihin.

2.

Laki

vuodelta 1996 perittävästä palkansaajan työttömyysvakuutusmaksusta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Sen estämättä, mitä muualla laissa säädetään, työ- tai virkasuhteessa tai muussa palvelussuhteessa olevat henkilöt, joita koskee työnantajan järjestämä pakollinen tai valtion virkamiesten tapaturmakorvauksesta annetun lain (449/90) nojalla määräytyvä tapaturmavakuutuslaissa (608/48) tarkoitettu tapaturmasuoja, osallistuvat vuonna 1996 työttömyysturvan ja työeläkelisien kustantamiseen palkansaajan työttömyysvakuutusmaksulla. Maksua ei kuitenkaan peritä kommandiittiyhtiön tai avoimen yhtiön vastuunalaiselta yhtiömieheltä eikä perhehoitolaissa (312/92) tarkoitettulta perhehoitajalta.

2 §

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun suuruus on 1,5 prosenttia henkilön ennakko-perintälain (418/59) 4 §:n tarkoittamasta palkasta, tuloverolain (1535/92) 77 §:n mukaisesta palkkatulosta ja rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetun lain (627/78) 4 §:n tarkoittamasta palkasta. Jos kysymyksessä on työttömyysturvalain (602/84) 1 a §:n 1—2 kohdissa tarkoitettu työntekijä (yrityksen osaomistaja), palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun suuruus on 0,75 prosenttia edellä mainituista palkkatuloista.

3 §

Työnantaja pidättää palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun palkanmaksun yhteydessä. Tapaturmavakuutuslain 29 §:ssä tarkoitettut vakuutuslaitokset perivät työnantajalta palkansaajan työttömyysvakuutusmaksut samassa yhteydessä ja samoin oikeuksin kuin työttömyyskassalain (603/84) 33 ja 33 a §:n mukaiset työttömyysvakuutusmaksut. Valtion palveluksessa olevan henkilöstön maksut perii valtiokonttori noudattaen soveltuvin osin, mitä edellä vakuutuslaitoksista säädetään.

4 §

Muusta kuin valtion maksamista palkoista pidätetyn palkansaajan työttömyysvakuutus-

maksun tuotosta käytetään vuonna 1996 80 miljoonaa markkaa ylittävältä osalta 50 prosenttia työttömyyskassalain 25 §:n 1 momentin mukaiseen valtionosuuden vähentämiseen ja 50 prosenttia työntekijäin eläkelain 12 a §:n (50/85) mukaisen vakuutusmaksun rahoitukseen. Valtion maksamista palkoista pidätetyn maksun tuotosta käytetään vuonna 1996 50 prosenttia työttömyyskassalain 25 §:n 1 momentin mukaiseen valtionosuuden vähentämiseen ja 50 prosenttia valtion eläkelain (280/66) 10 a §:ssä tarkoitettua työeläkeläisten rahoitukseen.

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun tuotosta käytetään vuonna 1996 80 miljoonaa markkaa työttömyyskassalain 19 a §:ssä mainittuun jäsenmaksujen tasaukseen. Jäsenmaksujen tasausta suoritetaan kuitenkin työttömyyskassalain 19 a §:n säännöksestä poiketen niille työttömyyskassoille, joiden työttömyyspäivärahamenot ovat edellisenä vuonna ylittäneet 50 prosentilla kassojen jäsentä kohti lasketut keskimääräiset päivärahamenot.

5 §

Vakuutuslaitokset tilittävät työnantajilta perityt palkansaajan työttömyysvakuutusmaksut kokonaisuudessaan ja valtiokonttori tilittää puolet perimistään työttömyysvakuutusmaksuista työttömyyskassalain 29 §:ssä tarkoitettulle työttömyyskassojen keskuskasalle. Valtiokonttori tilittää puolet perimistään palkansaajan työttömyysvakuutusmaksuista valtion eläkerahastoon. Sosiaali- ja terveysministeriöllä on oikeus velottaa työttömyyskassojen keskuskaassan tiliä välittäessään palkansaajan työttömyysvakuutusmaksut työttömyyskassoille työttömyyskassalain 25 §:n 1 momentin mukaisen valtionosuuden yhteydessä samalla valtionosuutta vastaavasti vähentäen.

6 §

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu on

verotuksessa vähennyskelpoinen siten kuin tuloverolaissa säädetään.

7 §

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksujen perimisestä ja tilittämisestä tapaturmavakuutusjärjestelmälle ja valtiokonttorille aiheutuneet kustannukset korvataan palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun tuotosta.

8 §

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksua koskevan muutoksenhaun osalta noudatetaan soveltuvien osin, mitä työttömyysvakuutusmaksusta on työttömyyskassalaissa säädetty.

9 §

Tarkemmat määräykset tämän lain soveltamisesta antaa sosiaali- ja terveysministeriö.

10 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1996 ja on voimassa vuoden 1996 loppuun.

Tätä lakia sovelletaan palkkaan, joka on maksettu lain voimassa ollessa.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

3.

Laki

työttömyyskassalain 25 ja 30 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan väliaikaisesti 24 päivänä elokuuta 1984 annetun työttömyyskassalain (603/84) 25 §:n 1 momentti ja 30 §:n 1 momentti, sellaisena kuin ne ovat 22 päivänä joulukuuta 1994 annetussa laissa (1318/94), seuraavasti:

25 §

Valtionosuus päivärahoista ja ansiotuen ansio-osista

Valtionosuus on 62,5 prosenttia sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymistä palkansaa-
 jakassan ja yrittäjäkassan työttömyysturva-
 lain 16 §:n nojalla maksamista päivärahoista.

30 §

Keskuskassan osuus päivärahoista ja ansiotuen ansio-osista

Keskuskassa maksaa työttömyyskassalle,

jolla on oikeus saada täyttä valtionosuutta, 32 prosenttia työttömyyskassan työttömyys-
 turvalain 16 §:n nojalla maksamista ja pal-
 kansaaajakassan työttömyysturvalain 16 a §:n
 nojalla maksamista työttömyyspäivärahoista.
 Tukimaksua ei kuitenkaan suoriteta
 sellaisista päivärahoista, joiden osalta työt-
 tömyyskassalla ei ole oikeutta valtionosuu-
 teen. Valtionosuuden ollessa 24 §:n mu-
 kaisesti alennettu, alennetaan tukimaksua
 samassa suhteessa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
 kuuta 1996 ja on voimassa vuoden 1996
 loppuun.

Helsingissä 3 päivänä marraskuuta 1995

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*

3.

Laki

työttömyyskassalain 25 ja 30 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan väliaikaisesti 24 päivänä elokuuta 1984 annetun työttömyyskassalain (603/84) 25 §:n 1 momentti ja 30 §:n 1 momentti, sellaisena kuin ne ovat 22 päivänä joulukuuta 1994 annetussa laissa (1318/94), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

25 §

25 §

Valtionosuus päivärahoista ja ansiotuen ansio-osista

Valtionosuus päivärahoista ja ansiotuen ansio-osista

Valtionosuus on 47,5 prosenttia sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymistä palkansaa-jakassan ja yrittäjäkassan työttömyysturvalain 16 §:n nojalla maksamista päivärahoista.

Valtionosuus on 62,5 prosenttia sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymistä palkansaa-jakassan ja yrittäjäkassan työttömyysturvalain 16 §:n nojalla maksamista päivärahoista.

30 §

30 §

Keskuskassan osuus päivärahoista ja ansiotuen ansio-osista

Keskuskassan osuus päivärahoista ja ansiotuen ansio-osista

Keskuskassa maksaa työttömyyskassalle, jolla on oikeus saada täyttä valtionosuutta, 47 prosenttia työttömyyskassan työttömyysturvalain 16 §:n nojalla maksamista ja palkansaajakassan työttömyysturvalain 16 a §:n nojalla maksamista työttömyyspäivärahoista. Tukimaksua ei kuitenkaan suoriteta sellaisista päivärahoista, joiden osalta työttömyyskassalla ei ole oikeutta valtionosuuteen. Valtionosuuden ollessa 24 §:n mukaisesti alennettu, alennetaan tukimaksua samassa suhteessa.

Keskuskassa maksaa työttömyyskassalle, jolla on oikeus saada täyttä valtionosuutta, 32 prosenttia työttömyyskassan työttömyysturvalain 16 §:n nojalla maksamista ja palkansaajakassan työttömyysturvalain 16 a §:n nojalla maksamista työttömyyspäivärahoista. Tukimaksua ei kuitenkaan suoriteta sellaisista päivärahoista, joiden osalta työttömyyskassalla ei ole oikeutta valtionosuuteen. Valtionosuuden ollessa 24 §:n mukaisesti alennettu, alennetaan tukimaksua samassa suhteessa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tamikuuta 1996 ja on voimassa vuoden 1996 loppuun.